

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/191/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613203410
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Malíková
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2014:5613203410.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Malíkovej a členov senátu JUDr. Romana Tichého a JUDr. Adriany Gallovej v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpenému spoločnosťou TOMÁŠ KUŠNÍR, s. r. o., so sídlom Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 36 613 843, proti žalovaným: v rade 1/ V. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, v rade 2/ F. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, obaja právne zastúpení JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom v Y., J. N. XA, za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovaných: Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOSS, so sídlom v Prešove, Nám. legionárov 5, IČO: 42 176 778, právne zastúpenému JUDr. Andrejom Cifrom, advokátom, so sídlom v Y., J. N. XA, v konaní o splnenie povinnosti zaplatiť sumu 1.122,18 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu a žalovaných v rade 1/, 2/ a vedľajšieho účastníka na strane žalovaných v rade 1/, 2/ proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 5C/68/2013-135 zo dňa 20.01.2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu voči žalovanému v rade 2/, p o t v r d z u j e .

Vo zvyšnej časti s a rozsudku okresného súdu n e d o t ý k a .

Rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd nepriznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v rade 1/, 2/ z r u š u j e a v zrušenom rozsahu mu vec v r a c i a na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Liptovský Mikuláš žalobu zamietol, ktorou sa žalobca prostredníctvom svojho zástupcu voči žalovaným domáhal zaplatenia sumy 1.122,18 eur s 9,25 %-ným ročným úrokom z omeškania zo sumy 1.091,11 eur od 09.12.2011 do zaplatenia, ako aj náhrady trov konania.

Prvostupňový súd posudzoval nárok žalobcu podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, § 53 ods. 1, 2 § 54 ods. 1, 2, § 100 ods. 1, § 101, § 517 ods. 1, 2 a § 558 Občianskeho zákonníka.

Prvostupňový súd dôvodil tým, že mal preukázané, že medzi právnym predchodcom žalobcu a žalovaným v 1/ rade bola uzavretá zmluva, ktorú je potrebné podriaďiť pod režim ustanovení zákona č. 634/1992 Z. z. o ochrane spotrebiteľa platného v čase uzavretia úverovej zmluvy (§ 23a ods. 1, 2), v zmysle ktorého sú spotrebiteľskými zmluvami zmluvy uzavreté podľa Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzavierajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvní. Na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka, sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

Ďalej dôvodil, že v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania bolo potrebné ustáliť dátum splatnosti pohľadávky, ktorá je predmetom prebiehajúceho konania. Okresný súd sa v tejto súvislosti nestotožnil s argumentáciou žalovanej strany, že účinnosťou výpovede zmluvy o účte sa predmetná pohľadávka stala splatnou. Zo znenia čl. 4.14.2. VOP VÚB, a. s. vyplýva, že skončením zmluvy o účte vrátane výpovede zo strany banky sa všetky pohľadávky banky voči klientovi zo zmluvy o účte a súvisiacich zmlúv stávajú splatné. Ďalej dôvodil, že v zásade je možné stotožniť sa s argumentáciou žalobcu, že zmluvou súvisiacou so zmluvou o bežnom účte je aj povolené prečerpanie na bežnom účte. Uvedené dojednanie obsiahnuté vo VOP však podľa okresného súdu dopadá na prípady, kedy sa pohľadávka z predmetného zmluvného vzťahu nestala ešte splatnou. V prejednávanej veci bol však okresný súd toho názoru, že uplatnená pohľadávka sa stala splatnou podstatne skôr, ako na základe výpovede zmluvy o bežnom účte a s ňou súvisiacej ďalšej zmluvy. Argumentácia žalobcu by v konečnom dôsledku znamenala, že žalobca mohol udržiavať v platnosti primárny zmluvný vzťah (zmluvu o bežnom účte), hoci žalovaný v 1/ rade dlhodobo nevyužíval poskytnutý bankový produkt (povolené prečerpanie), čo je nepochybne aj v rozpore s dobrými mravmi. V zmysle ust. § 101 Občianskeho zákonníka, pokiaľ nie je v ďalších ustanoveniach uvedené inak, premlčacia doba je 3-ročná (s poukazom na spotrebiteľský charakter zmluvy) a plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz. Pre určenie dátumu splatnosti pohľadávky a s tým súvisiaceho začiatku plynutia premlčacej doby je rozhodujúce, kedy žalovaný začal čerpať peňažné prostriedky na základe povoleného prečerpania, to znamená, kedy vznikol tzv. debetný zostatok. Uvedený názor okresného súdu korešponduje zneniu VOP, a to čl. 4.10.6., v zmysle ktorého po zriadení povoleného prečerpania je klient (žalovaný v 1/ rade) povinný zložiť bez zbytočného odkladu po vzniku debetného zostatku peňažné prostriedky na úhradu splátok úrokov, poplatkov a ostatných záväzkov na bežnom účte. Z prehľadu histórie transakcií na bežnom účte, ktorého majiteľom bol žalovaný v 1/ rade, vyplynulo, že žalovaný v 1/ rade naposledy čerpal peňažné prostriedky vo výške 2.000,- Sk dňa 17.07.2008, kedy existoval zostatok - 17.654,04 Sk, teda od uvedeného dátumu vznikla žalovanému v 1/ rade povinnosť bez zbytočného odkladu poukázať na predmetný účet peňažné plnenie na úhradu vzniknutých záväzkov súvisiacich so splátkami úroku, poplatkov a ďalších záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy, na základe ktorej bolo žalovanému v 1/ rade povolené prečerpanie na osobnom účte. Hoci VOP nedefinujú výraz „bez zbytočného odkladu“, z gramatického hľadiska možno použitý výraz vykladať tak, že splnenie peňažného záväzku nemožno odkladať na dlhšiu dobu. Dlžník by si mal uvedenú povinnosť splniť v krátkom čase, ktorý sa má počítať na týždne, prípadne na obdobie mesiaca. Podľa okresného súdu nemožno tiež prehliadať skutočnosť, že v zmysle VOP sa v prípade vzniku debetného zostatku (čerpania peňažných prostriedkov) účtovali žalovanému úroky mesačne. Z uvedeného vyvodil záver, že žalovaný mal povinnosť v tom ktorom mesiaci, v ktorom vznikol debetný zostatok zaplatiť nielen úroky z čerpanej sumy, ale poukázať potrebné množstvo peňažných prostriedkov na úhradu všetkých záväzkov vyplývajúcich zo zmluvy. Nezanedbateľnú výpovednú hodnotu má aj údaj o počte dní omeškania, nachádzajúci sa v prílohe č. 1 zmluvy o postúpení pohľadávok zo dňa 08.12.2011. Počet dní omeškania so zaplatením postúpenej pohľadávky ku dňu uzavretia zmluvy o postúpení pohľadávok je 1121 dní. Poukázal na prednes zástupkyne právneho zástupcu žalobcu, omeškanie žalovaného v 1/ rade so splnením záväzku pripustila aj žalujúca strana v súvislosti s otázkou súdu, aký je význam údaju o počte dní omeškania, nachádzajúci sa v prílohe k zmluve o postúpení pohľadávok. Okresný súd mal teda preukázané, že dlh žalovaného v 1/ rade, ktorý je predmetom konania, je premlčaný, keďže premlčacia lehota začala plynúť najneskôr v roku 2008 a pri všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe uplynula najneskôr v roku 2011.

Prvostupňový súd žalobu voči žalovanej v 2/ rade súd zamietol ako nedôvodnú. Konštatoval, že pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v 2/ rade odôvodnil žalobca tým, že menovaná pristúpila k záväzku, ktorý je predmetom prebiehajúceho konania, o čom predložil súdu listinu označenú ako dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 02.07.2012. Podľa názoru okresného súdu žalobca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal pasívnu vecnú legitímáciu žalovanej v 2/ rade. Z predloženej listiny, ktorá je formulárovým tlačivom, podľa okresného súdu vyplýva, že v bode 1.3 dohody sú vyplnené osobné údaje žalovanej v 2/ rade (meno a priezvisko a jej rodné číslo) ako osoby pristupujúcej k záväzku. Z takto vyhotovenej a predloženej listiny mal okresný súd za zrejmé, že v nej absentuje výslovný prejav vôle žalovanej v 2/ rade pristúpiť k záväzku žalovaného v 1/ rade, ktorý je pojmovým znakom každého právneho úkonu. Podľa okresného súdu platné a účinné pristúpenie k záväzku vyžaduje, aby pristupujúci dlžník výslovne alebo iným spôsobom nevzbudzujúcim pochybnosti vyjadril vôľu pristúpiť k záväzku pôvodného dlžníka, k čomu v prejednávanej veci nedošlo. Predložená listina nespĺňa ani požiadavku určitosti právneho úkonu, vyjadrenú v ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže záväzok, ku ktorému podľa tvrdenia žalobcu mala žalovaná v 2/ rade pristúpiť, nie je žiadnym spôsobom vymedzený, identifikovaný. Za uvedeného skutkového stavu podľa prvostupňového súdu nemohlo dôjsť k platnému

pristúpeniu žalovanej v 2/ rade k záväzku, ktorý vyžaduje písomnú formu. Z uvedených dôvodov okresný súd vyhodnotil predloženú listinu ako absolútne neplatný právny úkon, z ktorého žalovanej v 2/ rade nemôžu vzniknúť žiadne povinnosti.

O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 O. s. p. Žalovaní v 1/ a 2/ rade boli úspešní v konaní v celom rozsahu, z tohto dôvodu im vzniklo právo na plnú náhradu trov konania. Trovy konania pozostávali z trov právneho zastúpenia. Právnomu zástupcovi žalovaných priznal odmenu za zastupovanie, keď za jeden úkon právnej služby mu prislúcha odmena vo výške 61,41 eur, a to za účasť na pojednávaní dňa 20.01.2014 (§ 10 ods. 1 v spojení s § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. d/ vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov). Podľa § 16 ods. 3 citovanej vyhlášky právnomu zástupcovi žalovaných priznal paušálnu náhradu hotových výdavkov v súvislosti s vykonaným úkonom právnej služby 8,04 eur. V zmysle ust. § 18 ods. 3 vyhlášky priznal právnomu zástupcovi žalovaných zvýšenie odmeny a tzv. režijného paušálu o DPH o sumu 13,89 eur. Právnomu zástupcovi žalovaných priznal náhradu cestovného, v dôsledku použitia motorového vozidla a náhradu za stratu času. Celková náhrada cestovného bola okresným súdom vyčíslená v sume 71,66 eur a pozostáva z náhrady za spotrebované pohonné hmoty 23,34 eur (spotreba 6,5 l/100 km, vzdialenosť Y. - Liptovský Mikuláš a späť 264 km, cena pohonnej látky 1,36 eur) a zo základnej náhrady 48,32 eur. V súvislosti s vykonaním cesty a účasti na pojednávaní právnomu zástupcovi žalovaných a súčasne ako právny zástupca vedľajšieho účastníka, okresný súd priznal právnomu zástupcovi žalovaných 1-icu uvedenej náhrady, t. j. v sume 35,83 eur (keďže trovy vedľajšieho účastníka neboli súdom priznané z dôvodu ich neúčelnosti). Právnomu zástupcovi žalovaných priznal aj náhradu za stratu času stráveného cestou z Y. do Liptovského Mikuláša a späť, ktorá bola vyčíslená v celkovej sume 130,10 eur (10 polhodín x 13,01 eur). Z rovnakých dôvodov ako v prípade náhrady cestovného okresný súd priznal právnomu zástupcovi žalovaných náhradu za stratu času vo výške 65,05 eur (1/2-ica zo sumy 130,10 eur). Trovy právneho zastúpenia činili celkom 184,22 eur. Okresný súd nepriznal právnomu zástupcovi žalovaných odmenu ani režijný paušál za prevzatie a prípravu zastúpenia. Hoci je udelenie plnomocenstva datované dňom 17.01.2014, zástupkyňa právneho zástupcu na pojednávaní dňa 20.01.2014 uviedla, že plnomocenstvo bolo podpísané v deň pojednávania s dátumom 17.01.2014, čo odôvodnila tým, že sa v piatok 17.01. telefonicky dohodli so žalovanými na zastupovaní. Okresný súd konštatuje, že plnomocenstvo bolo preukázateľne písomne udelené v deň pojednávania. Predpokladom priznania odmeny za vyššie uvedený úkon právnej služby je primeraný časový priestor, počas ktorého sa zástupca môže zodpovedne oboznámiť s vecou, so skutkovými a právnymi aspektmi prejednávanej veci, ktoré mu môžu byť známe aj po porade s klientom. V prejednávanej veci tento predpoklad naplnený nebol, preto okresný súd nepriznal odmenu za uvedený úkon. Okresný súd tiež nepriznal náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi. Trovy právneho zastúpenia okresný súd nepovažuje za účelne vynaložené. Zdôraznil, že vedľajší účastník je občianskym združením, ktorého cieľom je kolektívna ochrana spotrebiteľov, podávanie žalôb, zastupovanie spotrebiteľov v občianskom súdnom konaní a vstup do spotrebiteľských sporov v pozícii vedľajšieho účastníka. Preto v prípade, ak sa označené občianske združenie rozhodne vstúpiť ako vedľajší účastník v súdnom konaní na podporu spotrebiteľa, majú na pamäti svoje poslanie, je podľa okresného súdu úplne prirodzené očakávať, že na pôsobenie v občianskom súdnom konaní (napr. v postavení vedľajšieho účastníka) je odborne pripravené bez potreby právneho zastúpenia v konaní. Okresný súd pri posudzovaní účelnosti náhrady trov právneho zastúpenia vychádzal z predpokladu, že vzhľadom na predmet činnosti vedľajší účastník má vo svojich radoch osoby, ktoré sú schopné v záujme ochrany spotrebiteľa adresovať súdu kvalifikované podania, prípadne inými procesnými úkonmi v konaní účinne chrániť práva spotrebiteľa. Tento predpoklad podľa okresného súdu plne korešponduje úmyslu zákonodarcu, aby vedľajší účastník poskytol kvalifikovanú pomoc spotrebiteľovi, keďže ochrana spotrebiteľa je problematikou, ktorá si vyžaduje osobitnú pozornosť. Okresný súd nemal preukázané, že vedľajšiemu účastníkovi vznikli iné trovy konania (okrem trov právneho zastúpenia).

Proti tomuto rozsudku podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie v časti, v ktorej súd zamietol žalobu žalobcu voči žalovanej v rade 2/ z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci a nedostatočného zistenia skutkového stavu. Podľa žalobcu podpisom dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku došlo k nespochybniteľnému pristúpeniu a uznaniu dlhu vo výške 1.091,11 eur s príslušenstvom žalovanou 2/, kedy nastali právne účinky spojené s uznaním práva podľa § 110 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka. Zároveň žalovaná 2/ potvrdila svoju vedomosť o prípadnom premlčaní dlhu, to znamená, v danom prípade by nastali účinky § 558 Občianskeho zákonníka aj v prípade, ak by ku dňu podpisu dohody bola pohľadávka žalobcu považovaná za premlčanú. Žalobca ďalej argumentoval tým, že žalovanej v rade 2/ umožnil splácanie dlžnej sumy v snahe predísť súdному konaniu, čo

bolo v záujme žalovaných. Za absurdné pokladá hodnotenie súdu o zhoršení postavenia spotrebiteľa uzatvorením dohody, keďže ide o prejav slobodnej vôle žalovanej 2/, ktorá si je vedomá svojho záväzku uzavrieť so žalobcom predmetnú dohodu a svoj záväzok postupne splatiť v dohodnutých splátkach. Žalobca dospel k záveru, že daným prístupom súdu došlo k popretiu procesnej zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností, ktoré mu zo záväzkového vzťahu vyplývajú. Žalobca nemôže nijakým spôsobom niesť zodpovednosť za ľahostajný prístup žalovanej 2/ k vybavovaniu svojich záležitostí v tom zmysle, že žalovaná 2/ pristúpila k záväzku žalovaného 1/ bez toho, aby si dohodu riadne prečítala. Ide o jednostranné a ničím nepreukázané vyjadrenie žalovanej 2/ napriek tomu, že žalobca v konaní predložil relevantný dôkaz o pristúpení žalovanej 2/ k záväzku žalovaného 1/ a uznala svoj záväzok voči žalobcovi. Žalovaná 2/ podpísala dohodu, prejavila svoju vôľu záväzok za žalovaného 1/ splniť, pričom predmetná dohoda neobsahovala žiadne zložité ani zavádzajúce právne formulácie. Dohodu podpisovala vo svojom bydlisku a mala možnosť si ju v pokoji prečítať a vysloviť s ňou súhlas svojím podpisom, resp. ju odmietnuť a nepodpísať. Žalobca zastáva názor, že žalovaná 2/ po tom, čo sa oboznámila s obsahom dohody, pristúpila k záväzku žalovaného 1/, ktorý uznal a vyjadril svoju vedomosť s premlčaním pohľadávky. K podpisu dohody nebola žalovaná 2/ nijakým spôsobom donútená, keďže žalobca jej poskytol možnosť plniť už existujúci splatný záväzok žalovaného 1/ v splátkach. Takúto formu dohody medzi veriteľom a pristupujúcim dlžníkom nemožno pokladať za niečo neobvyklé a už vôbec nie ju hodnotiť ako nekalú obchodnú praktiku. Takéto vyhodnotenie listinných dôkazov pokladá žalobca za ničím neodôvodnenú a bezbrehú ochranu žalovaného ako spotrebiteľa prekračujúcu medze ochrany spotrebiteľov a porušenie zásady rovnosti účastníkov, ktorá vedie k tomu, že osoby, ktorým bol poskytnutý úver, tento nebudú musieť vrátiť. Z uvedených dôvodov navrhol zmeniť rozsudok okresného súdu tak, že vyhovie jeho návrhu, resp. zruší rozhodnutie a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca nesúhlasil s priznaním trov konania a právneho zastúpenia žalovaným, nakoľko žalovaní si zvolili svojho právneho zástupcu až potom, ako do konania vstúpil vedľajší účastník, pričom písomné, alebo ústne podané vyjadrenia v mene žalovaných, alebo vedľajšieho účastníka sú obsahovo zhodné a podobné. Vzhľadom na to, že nie sú v nich uvedené žiadne nové skutočnosti, a teda nespĺňajú požiadavku účelnosti.

Vedľajší účastník vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu poukázal, že spotrebiteľská právna úprava zahŕňa komplex právnych noriem verejnoprávneho, ako aj súkromného charakteru. Na úrovni súkromnoprávnej upravujú spotrebiteľské normy okruh všetkých súkromnoprávných vzťahov uzatváraných medzi dodávateľmi a spotrebiteľmi. Poukázal na to, že dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 02.07.2012 je nulitný akt, nakoľko prvostupňový súd správne poukázal na absenciu výslovného prejavu vôle žalovanej 2/ o pristúpení k záväzku žalovaného 1/ v predmetnej dohode. Za danej situácie žalovaná 2/ nemohla ani uznať záväzok, ktorý nebol jej záväzkom, a to aj s ohľadom na neurčitost' uznávaného prejavu v časti identifikovania záväzku. Akékoľvek argumentačné snahy žalobcu o spochybnovanie vyššie uvedeného právneho a skutkového stavu sú iba jeho účelovou snahou vyhnúť sa tomu, aby bol žalobca v rámci svojej podnikateľskej činnosti pri uzatváraní spotrebiteľských zmlúv považovaný za dodávateľa, teda aby sa žalobca vyhol tomu, že dohodu „súd podrobí kontrole“ podľa ustanovení spotrebiteľských predpisov. Podľa vedľajšieho účastníka uzatvorenie dohody je v rozpore s „dobrými mravmi“ v zmysle ustanovenia § 4 ods. 8 Zákona o ochrane spotrebiteľa, pretože pri uzatváraní dohody neboli dodržané princípy dobromyseľnosti a čestnosti a žalobcom boli využité omyl a lešť v snahe dosiahnuť predĺženie premlčacej doby. Ďalej zastáva názor, že pre spotrebiteľa je vždy neprijateľné spolplatňovanie akýchkoľvek úkonov a služieb dodávateľa, ktorými sa spotrebiteľovi neposkytuje skutočné protiplnenie, ale naopak, tieto sú poskytované vo vlastnom záujme dodávateľa. Poukázal na to, že je zjavné, že pracovníci žalobcu sú pri získavaní podpisov na formulárových dohodách mimoriadne úspešní, pravdepodobne aj mimoriadne motivovaní svojím zamestnávateľom. Žalobca sa v rámci predmetu podnikania dlhodobo zaoberá inkasovaním pohľadávok a takáto činnosť zahŕňa aj celé spektrum mimosúdnych úkonov, ktorých cieľom je, aby sa dosiahla úhrada pohľadávky bez súdneho konania. Žalobca sa nemôže v predmetnej veci domáhať platnosti predloženej formulárovej dohody, a teda ani právnych účinkov z nej plynúcich, s poukazom na princíp „neznalosť zákona neospravedľuje“, a to uplatnením jeho dôsledkov v neprospech žalovaného spotrebiteľa. Napokon poukázal na to, že činnosť a zastupovanie spotrebiteľského združenia nie je o získavaní finančného prospechu v podobe náhrady trov právneho zastúpenia, ale o hodnotovej orientácii a osobného nasadenia zainteresovaných, ktorí pracujú neraz bez odmeny, resp. dotujú činnosť združenia.

Právny zástupca vedľajšieho účastníka, ako aj žalovaných 1/, 2/ v podanom odvolaní konštatoval, že pri rozhodovaní o trovách konania postupoval okresný súd nesprávne, keď nepriznal náhradu trov konania vedľajšiemu účastníkovi a náhradu trov konania žalovaným nepriznal v plnej výške, keď nesprávne krátil vyčíslené trovy. Poukázal tiež na to, že združenie ako právnická osoba zameraná na ochranu spotrebiteľov vstúpilo do konania legitímne z vlastného podnetu do predmetného spotrebiteľského sporu v procesnej pozícii vedľajšieho účastníka na strane žalovaných 1/, 2/. Takýto procesný postup vstupu vedľajšieho účastníka do konania je rovnocenný so vstupom do konania na základe výzvy niektorého z účastníkov a nepredpokladá súhlas spotrebiteľa so vstupom, dokonca ani vedomosť spotrebiteľa o vstupe do konania. V napadnutej časti rozhodnutie vychádza z nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia. Poukázal na čl. 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, podľa ktorého členské štáty zabezpečia, aby v záujme spotrebiteľov a súťažiacich existovali adekvátne a účinné prostriedky, ktoré by zabránili súvislému uplatňovaniu nekalých podmienok v zmluvách uzavretých so spotrebiteľmi zo strany predajcov alebo dodávateľov. Súd by mal vychádzať z citovaného článku a podporovať tento prostriedok účinnej ochrany v súdnych konaniach tým, že združeniu prizná náhradu trov konania, pretože v opačnom prípade by činnosť nemajetného združenia mohla byť vážne ohrozená. Ďalej poukázal na to, že v prevažnej väčšine obdobných spotrebiteľských vecí vydávajú sudy platobné rozkazy, ktorými zaväzujú žalovaných spotrebiteľov na úhradu celej žalovanej sumy aj s príslušenstvom a taktiež k povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania. Sudy nepokladajú za nehospodárne a neúčelné trovy právneho zastupovania nadnárodnej finančnej skupiny, pozostávajúcej zo 49 spoločností v takmer 30 krajinách, pričom len samotný žalobca zamestnáva 210 zamestnancov. Táto spoločnosť nemá problém zabezpečiť si právne oddelenie, pretože vymáhanie pohľadávok je jedným z hlavných predmetov činnosti žalobcu. Napriek tomu, že žaloby žalobcu sú zhodné v tisíckach iných vecí, sudy nezisťujú účelnosť trov u dodávateľa, ale u nemajetného združenia, ktorého jediným cieľom je ochrana práv spotrebiteľa. Pokiaľ by sa v praxi presadil názor upierajúci im právo na právneho zástupcu vzhľadom na predmet činnosti, prípadne vzhľadom na to, že jedna členka združenia má právnické vzdelanie, avšak právnu prax vôbec nevykonáva, potom by bolo problematické zastupovanie advokátmi, napr. sudcov, prokurátorov, ktorí sú právnikmi, čo by bolo v rozpore s platným právom, ale aj s každodennou realitou. Predmetná agenda vyžaduje nielen právnickú kvalifikáciu, ale aj nároky na osoby, ktoré túto agendu systematicky spracúvajú, čo sa týka technického zabezpečenia pracovných prostriedkov a pomôcok slúžiacich na jej spracovanie, vrátane adekvátnych kancelárskych priestorov. Združenie nemá finančné prostriedky ani personálne obsadenie, teda nemá vlastný aparát, preto jedinou možnosťou na efektívne presadzovanie spotrebiteľských práv je realizovanie činnosti prostredníctvom advokátov. Možno by sa dalo argumentovať, že združenie má možnosť čerpať podporu od štátu podľa § 25 ods. 6 zákona č. 250/2007 Z. z., ktorú môže žiadať od ministerstva. Skúsenosť s touto možnosťou, že po opakovaných žiadostiach v priebehu posledných dvoch rokov schválilo napokon Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky združeniu finančnú podporu vo výške 4.000,- eur, pritom takýto finančný príspevok pri objeme činnosti vykonávanej združením nepokrýva ani náklady na poštovné výdavky. Zákonná možnosť čerpať finančné prostriedky existuje, pretože je výsledkom transpozície právnych aktov EÚ do legislatívneho prostredia, avšak realita je úplne iná a podpora štátu skôr iluzórna ako skutočná. Najväčší efekt pri pomoci spotrebiteľom im poskytuje inštitút vedľajšieho účastníctva. Okrem toho žalobca v snahe nenavýšovať vo svoj neprospech trovy konania a zachrániť podstatnú časť zaplateného súdneho poplatku berie žaloby späť na súdoch, kde združenie vstupuje do konaní, pretože si je vedomý, že zahlcuje sudy tisíckami žalôb o premlčané spotrebiteľské pohľadávky, ako aj pohľadávky z neprijateľných zmluvných podmienok, pričom nie je dôvod, aby štát takúto nekalú prax žalobcu toleroval. Pokiaľ ide o námietku, že v súdnych konaniach iba vedľajší účastník vznáša námietku premlčania, uviedol, že by bolo prospešné, keby v konaniach proti spotrebiteľom bolo možné prihliadať na premlčané pohľadávky ex offa alebo spotrebiteľa o tejto možnosti poučiť. Súd pri nepriznaní trov vedľajšieho účastníka postupoval v rozpore s legislatívou Európskej únie, judikatúrou Súdného dvora EÚ, ako aj v rozpore s ustálenou súdnou praxou a právnou teóriou. O dôvodnosti priznania trov vedľajšieho účastníka svedčí aj ust. § 137 O. s. p. účinné od 01.01.2012, v zmysle ktorého trovami konania sú najmä hotové výdavky účastníkov a ich zástupcov, včítane súdneho poplatku, ako aj náhrada výdavkov právnickej osoby, ktorá je oprávnená zastupovať v konaní podľa osobitného predpisu. Novelizovaná právna úprava zohľadňuje rozsudok Súdného dvora EÚ z 22. decembra 2010 vo veci C-279/09 Deutsche Energiehandels - und Beratungsgesellschaft mbH (DEB) proti Spolková republika Nemecko. Podľa citovaného rozsudku Súdného dvora EÚ zásada účinnej súdnej ochrany, ako je stanovená v čl. 47 Charty základných práv EÚ, sa má vykladať tak, že nie je vylúčené, aby sa jej dovolávali právnické osoby a pomoc poskytnutá na základe tejto zásady môže zahŕňať najmä oslobodenie od platenia

trov konania alebo zastupovanie advokátom. Ak teda platí, že vedľajší účastník má v konaní rovnaké práva a povinnosti ako účastník hlavný, potom neexistuje dôvod nepriznať vedľajšiemu účastníkovi trovy právneho zastupovania, ak nárok na náhradu trov vznikne účastníkovi, ktorého vedľajší účastník v konaní podporoval. Samotná skutočnosť, že vedľajší účastník má principiálne právo na náhradu trov konania, nie je sporná. Napriek tomu si dovoľuje poukázať na rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 09.06.2010 sp. zn. 5Cdo 71/2010, ako aj najnovšie komentáre k O. s. p. Najnovšia a rozsiahla judikatúra slovenských odvolacích súdov zaujala v súlade s európskou líniou ochrany spotrebiteľa, ako aj s judikatúrou Súdneho dvora EÚ, Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR k tejto otázke presvedčivý väčšinový názor o principiálnom práve vedľajšieho účastníka na náhradu trov právneho zastupovania v sporoch, v ktorých bol vedľajším účastníkom podporovaný účastník úspešný a vznikol mu nárok na náhradu trov. Odvolateľ zároveň pripojil zoznam aktuálnych rozhodnutí krajských súdov, ktoré akceptujú právo spotrebiteľského združenia ako vedľajšieho účastníka na náhradu trov konania v úspešnom súdnom spore. Vzhľadom na uvedené navrhol rozhodnúť tak, že výrok uznesenia v napadnutej časti zmení odvolací súd tak, že zaviazá žalobcu nahradiť trovy konania vedľajšiemu účastníkovi.

K podanému odvolaniu žalovaných sa vyjadril žalobca tak, že vedľajší účastník musí byť sám z podstaty svojej existencie schopný poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach. Poukázal na to, že pred zaslaním oznámenia o vstupe do konania združenie nemá žiadnu vedomosť o prejednávacom prípade a viaceré procesné podania nadbytočne opakuje bez uvedenia nových významných skutočností, vzťahujúcich sa na predmet konania, čím konanie predlžuje a navyšuje trovy konania. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zmenil tak, že vyhovie návrhu žalobcu voči žalovanému v rade 2/, resp. zruší rozsudok a vráti vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania v rozsahu danom ust. § 212 ods. 1 O. s. p., teda čo do výroku, ktorým okresný súd zamietol žalobu voči žalovanej 2/ a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.) postupom v zmysle ust. § 156 ods. 3 O. s. p. napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. Výrok rozsudku okresného súdu, ktorým nepriznal vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania a vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými v rade 1/ a 2/ zrušil v zmysle ust. § 221 ods. 1 písm. f), h) O. s. p. a v zrušenom rozsahu vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie.

Podľa § 212 ods. 1 O. s. p., odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bolo preskúmanie rozsudku vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu voči žalovanej v rade 2/. Odvolací súd sa stotožnil so závermi prvostupňového súdu, ktorý konštatoval, že žaloba voči žalovanej v rade 2/ je nedôvodná z dôvodu neurčitosti právneho úkonu podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a to dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku zo dňa 02.07.2012. Záväzok, ku ktorému podľa tvrdenia mala žalovaná v rade 2/ pristúpiť, nie je žiadnym spôsobom vymedzený, resp. identifikovaný, a preto nemohlo ani dôjsť k platnému pristúpeniu žalovanej v rade 2/ k záväzku, ktorý vyžaduje písomnú formu. Z uvedených dôvodov vyhodnotil prvostupňový súd správne tento úkon ako absolútne neplatný, z ktorého jej nemôžu vzniknúť žiadne povinnosti.

V ďalšom sa krajský súd zaoberal odvolacími dôvodmi žalobcu. K odvolacej námietke žalobcu, že daným prístupom súdu prichádza k popretiu zásady rovnosti účastníkov a k neprimeranej ochrane spotrebiteľa vedúcej k úplnému zbaveniu zodpovednosti spotrebiteľa za plnenie svojich povinností, je treba uviesť, že pre súkromné právo je charakteristická rovnosť subjektov právnych vzťahov, teda i rovnosť zmluvných strán. Tento jeho rys je niekedy považovaný priamo za pojmový znak súkromného práva. Preto sa zdá, že každá zvláštna ochrana, poskytovaná iba jednému zo subjektov právneho vzťahu, je čímsi, čo sa prieči povahe súkromného práva, pretože je nutne spojené s právnym zvýhodnením. Preto bol dlho pripisovaný všetkým zásahom do zmluvnej autonómie verejnoprávny charakter, a pokiaľ jeho rozsah bol značný, bola právnou oblasťou, kde k nim dochádzalo, chápaná ako samostatné právne odvetvie stojace medzi právom súkromným a verejným (právo pracovné, právo hospodárske a pod.). Ide teda o to, či toto ponímanie zodpovedá vývojovým trendom práva, najmä moderným koncepciám práva súkromného. Klasické poňatie rovnosti subjektov v súkromnoprávných vzťahoch sa zakladá na rovnosti formálnej. Tá spočíva v tom, že zákon neposkytuje žiadnemu subjektu (či ich skupine) právne výhody, ako i v tom, že v

súkromnoprávnej sfére nie je žiadna zo strán voči druhej v pozícii nadriadenosti, či naopak podriadenosti. Táto formálna rovnosť je proťajškom občianskej rovnosti pred zákonom v demokratických ústavách a spolu s ňou vznikla k prekonaniu stavovským rozdielov predchádzajúcej doby. Formálna rovnosť je však rovnosťou nerovných; ich nerovnosť vyplýva nielen z prirodzených i inak vzniknutých rozdielov medzi ľuďmi, ale aj z rôznej hospodárskej a spoločenskej pozície právnych subjektov, ktorá podmieňuje ich faktické možnosti, prístup k informáciám a pod.

Pôvodným zámerom právnych úprav bolo zrušenie formálnych nerovností (oprávnení), takže formálna rovnosť bola skôr prostriedok na dosiahnutie tohto cieľa ako cieľ sám. Je preto dôležité, že charakteristická vlastnosť súkromného práva nie je formálna rovnosť, ale rovnosť ako taká. Spočiatku však nebolo možné poňať ju inak, než ako prekonanie formálnych nerovností, a to o to viac, že faktická nerovnosť medzi subjektmi bola pre svoju jedinečnosť právnou normou nepostihnuteľná. Preto klasické občianske kódexy sú založené na rovnosti všetkých ľudí, vyplývajúcej z vrodenej ľudských práv.

Avšak, bolo vždy jasné, že zavedenie formálnej rovnosti nezabezpečuje všetkým subjektom rovnakú možnosť toto postavenie využívať. Preto už priamo v klasických kódexoch boli zriadené výhody pre určité osoby; tieto osoby boli postavené pod zvláštnu ochranu zákona (išlo o osoby nepľnoleté, nesvojprávne, osoby neprítomné, nenarodené deti a obce - § 21 a § 22 ABGB). Rozsah týchto výnimiek nebol rozsiahly a ich dôvodnosť nevyvolávala pochybnosti. Napriek tomu ich treba považovať za prvé odchýlky od formálnej rovnosti.

Osoby pod zvláštnou ochranou zákona dlho zostali jedinou odchýlkou zo zásady rovnosti. Ingerencie v prospech slabších subjektov sa uskutočňovali už spomínanou verejnoprávnou cestou. Jej možnosti sú však obmedzené. Činnosť verejnej správy sa zameriava na dohľad nad správaním jej nepodriadených subjektov, na jeho hodnotenie ako prípustné, či žiaduce a na ukladanie sankcií pri jeho negatívnom hodnotení. Verejnoprávna ingerencia je až následná; pri zistení nedostatkov bráni ich opakovaniu v budúcnosti a tak zabezpečuje riadny chod spoločenských a hospodárskych inštitúcií vo verejnom záujme. Pre účastníkov zmluvných vzťahov, v ktorých boli zistené nedostatky, však má obmedzený význam; netýka sa reparácie škody alebo ujmy, ktorú utrpeli, ale chráni tieto subjekty rovnako ako ostatné len do budúcnosti.

Práve obmedzené možnosti verejnoprávnej ochrany slabších subjektov vedú k tomu, že požiadavka ich ochrany preniká ako aktuálne spoločenská ochrana do práva súkromného. Týka sa tak jednotlivých inštitútov, ktorých okruh sa sústavne rozširuje, takže ochranu slabšej zmluvnej strany možno dnes ponímať ako vývojový trend súkromného práva. Sú pre ňu charakteristické dve základné skutočnosti. Tou prvou je okolnosť, že na rozdiel od verejnoprávnej ochrany modifikuje priamo zmluvný vzťah - jeho vznik, obsah, a zodpovednosť z neho vyplývajúcu, pričom novo vytyčuje hranice zmluvnej autonómie (bez toho, aby ich popieral); subjektom, ktorý je oprávnený domáhať sa tejto ochrany je priamo zmluvná strana. Druhým komponentom tohto trendu je okolnosť, že princíp rovnosti strán ako charakteristika súkromného práva sa ním neruší, ale naopak, prehľbuje sa, a to tým, že touto ochranou sa kompenzujú niektoré nerovnosti, ku ktorým dochádza pri presadení formálnej rovnosti. Spôsob, ktorým sa to deje, spočíva v poskytnutí dielčích právnych výhod subjektov s horšími možnosťami, teda spôsobom, ktorý nie je nepodobný tomu, čo sa v oblasti ústavného práva nazýva pozitívna alebo obrátená diskriminácia. Tak súkromné právo dospelo až k potrebe ochrany slabšej strany v bežných spotrebiteľských vzťahoch. Pokiaľ ide o vymedzenie slabšej strany, treba vychádzať z toho, čo je pre túto slabšiu stranu charakteristické. Ide teda o fyzickú osobu, ktorá je voči druhej strane záväzkového vzťahu v nevýhode, spočívajúcej predovšetkým v nedostatku profesionality, v obmedzenej informovanosti, v konaní pod určitým hospodárskym tlakom, z dôvodu finančnej nedostatočnosti v obmedzenom prístupe k právnej pomoci a pod. Na základe uvedenej charakteristiky tak možno uzavrieť, že v rámci dodávateľsko-spotrebiteľských vzťahov je slabšou zmluvnou stranou jednoznačne spotrebiteľ.

Čo sa týka možnosti ochrany spotrebiteľov, tak okrem ochrany prostredníctvom spotrebiteľského práva mu možno ochranu poskytnúť aj všeobecnými prostriedkami. Takýmto prostriedkom je napr. „laesio enormis“, či nadmerné poškodenie. Základom dnešného poňatia „laesio enormis“ je skutočnosť, že pri úplatných zmluvách jedna zo strán využíva (resp. zneužíva) pozície tej druhej, aby dosiahla výraznej disproporcie medzi vzájomnými plneniami. Pritom už existencia tejto disproporcie zakladá domnienku, že ide o využitie alebo zneužitie výhodného postavenia.

Súdu je z úradnej činnosti známe, že žalobca skupuje veľké množstvo často už premlčaných pohľadávok, ktoré potom uplatňuje na súde. Takáto samotná kúpa nezákonná nie je, spoločným menovateľom je to, že ide o pohľadávky voči fyzickým osobám. Súd sa ešte nestretol s uplatnením pohľadávky voči právnickej osobe, pričom kúpa takejto pohľadávky z dôvodu, že u právnickej osoby možno predpokladať odborný aparát (s vedomosťou o následkoch premlčania), asi tak zaujímavá nie je.

Pokiaľ ide o námietku žalobcu týkajúcu sa dohody o uzavretí dohody o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku, ktorá nie je ničím neobvyklým medzi veriteľom a dlžníkom v prípade, keď svojím podpisom pristúpila k záväzku žalovaného 1/ žalovaná 2/, ktorá zároveň uznala a vyjadrila svoju vedomosť s premlčaním pohľadávky, treba konštatovať, že uznanie dlhu ako inštitút zabezpečenia záväzku je inštitútom legálnym a zákonom aprobovaným. Ide o jednostranný úkon, ktorý tento charakter nestráca, ani keď je súčasťou iného dvojstranného úkonu.

V prejednávanej veci však ide predovšetkým o otázku, akým spôsobom tento úkon dlžníka - spotrebiteľa vznikol. Ak by vznikol zo slobodnej vôle spotrebiteľa (napr. aj z dôvodu, aby spotrebiteľ nebol vedený ako neplatič a mohol sa uchádzať o iný úver), tak napriek jeho nevýhodnosti pre spotrebiteľa by súd voči jeho platnosti namietat' nemohol.

V tomto prípade to bol však práve žalobca, ktorý si vynútil u žalovanej 2/ návštevu (žalobca iné netvrdil) a dal jej podpísať ním vopred pripravený formulár, kde okrem dvojstranného právneho úkonu vo forme dohody o splátkach, ktorý dlžníkom zvyčajne prezentuje, vložil aj pre ňu zjavne nevýhodný jednostranný úkon uznania záväzku, ktorý dlžníkom na rozdiel od dohody o splátkach už výslovne neinterpretoval (znovu žalobca netvrdil opak). V uvedených súvislostiach, tak nejde o nič iné ako *laesio enormis*, pretože dlžník podpísaním takejto dohody nič nezískal, ale naopak, naoko „vlastným“ úkonom si z vôle žalobcu svoje postavenie podstatne zhoršil.

Aj z ďalších právnych súvislostí vyplýva, že dohoda o splátkach nebola zo strany žalobcu žiadnym dobrodením (keďže žalobca iba odložil podanie žaloby po uznaní záväzku v snahe predísť možnej námietke premlčania, keď z množstva žalôb podaných na súde je zrejmé, že platobná disciplína dlžníkov sa nezlepšila), ale naopak, žalobca napriek vedomosti účinkov, ktoré dosahuje (resp. sa snaží dosiahnuť) v podobe obnoviteľnosti nároku, neposkytol žalovanej 2/ žiadny benefit (napr. v podobe odpustenia úrokov z omeškania, poplatkov, časti istiny a pod.).

Podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Rozpor s dobrými mravmi je rozporom s objektívnym právom a tento rozpor spôsobuje neplatnosť právneho úkonu bez ohľadu na to, či subjekt o tomto rozpore vedel alebo nie.

Právny úkon sa prieči dobrým mravom, pokiaľ nerešpektuje niektorú zo súhrnu spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť, vystihujú podstatné historické tendencie, sú rešpektované rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných. Dobré mravy fungujú aj ako korektív zmluvnej slobody. Ide tu predovšetkým o aspekt zmluvnej slobody, spočívajúci v slobodnom určovaní obsahu zmluvy zmluvnými stranami. Uvedený aspekt zmluvnej slobody, tak ako zmluvná sloboda sama, má svoje limity ustanovené právnymi normami, ktorých prekročenie je sankcionované. Jedným z takýchto limitov, ktorý zákon stavia do cesty zmluvnej slobode, je aj inštitút dobrých mravov. Je potom nesprávny záver, že obsah právneho úkonu nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi len preto, lebo bol výsledkom konsenzu zmluvných strán.

Ak výkon práva, ktorý je objektívne v rozpore s dobrými mravmi, spočíva v konaní právneho úkonu, je tento právny úkon tiež neplatný pre rozpor s dobrými mravmi, a to i v prípade, že samotný obsah tohto právneho úkonu v rozpore s dobrými mravmi nie je.

Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi. Konaním v rozpore s dobrými mravmi sa na účely tohto zákona rozumie najmä konanie, ktoré je v rozpore so zžitými tradíciami a ktoré vykazuje zjavné znaky diskriminácie alebo vybočenia z pravidiel morálky uznávanej pri predaji výrobku a poskytovaní služby, alebo môže privodiť ujmu spotrebiteľovi pri nedodržaní dobromyseľnosti, čestnosti, zvyklosti a praxe, využíva najmä omyl, lešť, vyhrážku, výraznú nerovnosť zmluvných strán a porušovanie zmluvnej slobody.

Podľa § 7 ods. 2 Zákona o ochrane spotrebiteľa, obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k výrobku alebo službe, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

Podľa § 8 ods. 1 Zákona o ochrane spotrebiteľa, obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, pretože obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom uvádza do omylu alebo môže viesť do omylu priemerného spotrebiteľa.

Podľa § 8 ods. 4 Zákona o ochrane spotrebiteľa, za klamlivé opomenutie sa tiež považuje, ak predávajúci skrýva alebo poskytuje nejasným, nezrozumiteľným, viacvýznamovým alebo nevhodným spôsobom podstatné informácie uvedené v odseku 1, alebo neoznami obchodný účel obchodnej praktiky, ibaže je zrejмый z kontextu, pričom v dôsledku klamlivého opomenutia priemerný spotrebiteľ prijme rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neprijal.

Podľa názoru odvolacieho súdu postup žalobcu v prejednávanej veci je jednoznačne nekalou obchodnou praktickou a ako taký je hrubo rozporný s dobrými mravmi.

Konanie žalovanej 2/ by súd aproboval v prípade, ak by podnet na takéto konanie vyšiel z jej strany alebo síce zo strany žalobcu, ale s poučením o následkoch uznania premlčaného záväzku. Súd nevyklučuje, že v prípade, ak by zo strany žalobcu bolo dlžníkovi riadne vysvetlené, že splnenie jeho premlčaného dlhu, resp. jeho uznanie môže byť napriek zmenšeniu jeho majetku formou vynaloženia peňažných prostriedkov v jeho prospech (napr. práve z dôvodu výmazu z registra neplatičov), mohlo by k platnému uznaniu záväzku zo strany dlžníka (ak nie priamo k zaplateniu) dôjsť.

Prejednávaný prípad je však prípadom iným, kde k takémuto dobrovoľnému rozhodnutiu so znalosťou veci zo strany dlžníka nedošlo. Naopak, žalobca v snahe reparaovať pochybenie svoje, resp. pochybenie svojho právneho predchodcu, spočívajúce v nepodaní žaloby včas (pred uplynutím premlčacej doby) a vyhnúť sa tak nožnej námietke premlčania a zamietnutiu žaloby, sofistikovane pomocou osôb v jeho záujme konajúcich, obchádza dlžníkov a pod zámienkou výhodnosti podpísania splátkového kalendára ako listiny, ktorá má dlžníka uchrániť pred problémami, do tejto listiny inkorporuje aj vyhlásenie o uznaní dlhu dlžníkom (samozrejme bez podania vysvetlenia dlžníkovi).

Vychádzajúc potom z podstaty práva na ochranu spotrebiteľa, ktoré je založené na tom, že spotrebiteľ z dôvodu svojej neskúsenosti alebo neznalosti nie je schopný konkurovať v obratnosti vyškoleným a skúseným profesionálom znalým práva a techník moderného obchodu, nemožno spôsobu, ktorý zvolil žalobca, poskytnúť ochranu.

V prejednávanej veci totiž nejde zo strany žalobcu o aplikáciu právnej normy spôsobom mu prinášajúcim výhodu právnou normou predpokladaným spôsobom, ale o ľstivé zneužitie neznalosti dlžníkov a ich strachu pred prípadným súdnym, resp. následne exekučným konaním.

Súd poukazuje ďalej na to, že aj samotná žalobcom vypracovaná dohoda o uzavretí splátkového kalendára a uznaní záväzku je pre bežného spotrebiteľa v dôsledku (či už úmyselne alebo nevedome) nejednotnej terminológie mäťúca, kde obsahuje pojem „uznanie záväzku“, ale v čl. 2 (ktorý má tiež mimochodom názov uznanie záväzku) bode 3.1 poslednej vete deklaruje, že dlžníci majú vedomosť o premlčaní „dlhu“. Spotrebiteľ tak nemusí vedieť, že pojem záväzok v právnej terminológii môže znamenať a) záväzkový vzťah ako taký, b) jednotlivú povinnosť zo záväzkového vzťahu alebo c) záväzok v zmysle dlhu. Na tejto zmätočnosti nič nemení, pretože treba vychádzať z toho, čo je v listine uvedené.

Odvolací súd teda uzatvára, že dohodu, z ktorej žalobca odvodzuje opodstatnenosť uplatneného nároku, považuje za neplatnú nielen podľa § 37, ale aj podľa § 3 a § 39 Občianskeho zákonníka.

Odvolací súd nepovažoval za potrebné vyzvať účastníkov konania, aby sa vyjadrili k použitiu ďalších ustanovení, ktoré pri doterajšom rozhodovaní neboli použité, nakoľko pre rozhodnutie vo veci neboli rozhodujúce vzhľadom na právne posúdenie prvostupňového súdu.

Ďalej je potrebné uviesť, že dohoda o zaplatení už splatného záväzku nie je ničím iným ako privatívnu nováciou v zmysle § 516 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a teda zmenou existujúcej zmluvy v otázke splatnosti. Potom, ak má zmluva spotrebiteľský charakter, spotrebiteľský charakter má aj dohoda, ktorá túto zmluvu mení v jej niektorej časti.

Ak podnikateľ ako dodávateľ do dohody „tváriacej“ sa ako dohoda o zmene splatnosti záväzku inkorporuje jednostranný zmluvný záväzok dlžníka týkajúci sa uznania dlhu, je nutné dôjsť k záveru, že takáto zmluvná podmienka (dohoda) spôsobuje vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a preto je neplatná podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka.

V intenciách vyššie uvedených na záver procesný súd poukazuje na výstižné rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo 16. januára 2013 sp. zn. 6 M Cdo 9/2012, podľa ktorého: „Kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov v realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu.“

Výroku, ktorým prvostupňový súd zamietol žalobu voči žalovanému 1/, sa odvolací súd nedotkol, keďže tento nebol napadnutý odvolaním.

Odvolací súd zrušil výroky rozsudku, ktoré sa týkajú náhrady trov prvostupňového konania tak vedľajšiemu účastníkovi, ako aj žalovaným 1/ a 2/. Odvolací súd sa nestotožňuje s názorom prvostupňového súdu, že pokiaľ ide o trovy právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka, nejde o trovy účelne vynaložené. V tejto súvislosti je odvolací súd toho názoru, že práve vstupom do konania spotrebiteľského združenia ako vedľajšieho účastníka na strane žalovaných 1/ a 2/ dochádza k naplneniu účelu citovaného ustanovenia zmiernením faktickej nerovnosti spotrebiteľa v občianskom súdnom konaní, keď je predpoklad profesionálnosti takéhoto združenia, ktoré vystupuje na ochranu záujmov spotrebiteľa a napomáha mu uplatňovať jeho práva v konaní.

Základným právom účastníka, garantovaným čl. 47 Ústavy SR, je právo na právnu pomoc. Pokiaľ toto právo patrí účastníkovi, je nepochybné, že patrí v zmysle ust. § 93 ods. 4 O. s. p. v rovnakom rozsahu aj vedľajšiemu účastníkovi.

Vedľajší účastník na strane žalovaných 1/ a 2/ vstúpil do konania s cieľom chrániť a presadzovať ich oprávnené záujmy, preto pokiaľ boli v konaní zastúpení právnym zástupcom, nemožno trovy právneho zastúpenia v zásade považovať za neúčelné. Občiansky súdny poriadok vo svojich ustanoveniach nevyklučuje, aby účastník odborne spôsobilý uplatňovať svoje práva v konaní pred súdom sa nemohol dať zastúpiť advokátom. Úspech v súdnom konaní je spojený so schopnosťou procesnoprávneho uplatnenia hmotného práva, náklady s tým spojené sú v zásade účelné. Profesionálnu právnu pomoc poskytujú na území SR advokáti, ktorí spĺňajú zákonom ustanovené podmienky na poskytovanie odbornej právnej pomoci v konaní pred súdmi. Hoc v prípade spotrebiteľského združenia vzhľadom na predmet jeho činnosti je predpoklad orientácie v hmotnom spotrebiteľskom práve, v občianskom súdnom konaní sú dôležité procesnoprávne aspekty uplatnenia hmotného práva. Práve pre tento aspekt je účelné zastúpenie spotrebiteľského združenia advokátom, ktoré je zároveň na prospech spotrebiteľa.

V danej veci došlo k vstupu do konania na strane žalovaných 1/ a 2/ ako vedľajšieho účastníka Združenia na ochranu občana spotrebiteľa HOOS dňa 24.12.2013, kedy právoplatne súd rozhodol o pripustení vstupu vedľajšieho účastníka do konania. Už v tomto čase bolo toto spotrebiteľské združenie zastúpené advokátom.

Jediným akceptovateľným dôvodom vstupu vedľajšieho účastníka - občianskeho združenia do konaní v spotrebiteľských veciach, je ochrana záujmov spotrebiteľa, teda za týmto účelom poskytnutú právnu pomoc možno pokladať za účelnú. Pokiaľ už potom v konaní na podporu záujmov žalovaných poskytoval právnu pomoc advokát ako profesionál uplatňujúci ústavné právo účastníka na obhajobu a ochranu jeho práv a záujmov, nemožno považovať za účelné poskytovanie ďalších právnych služieb iným advokátom.

Vzhľadom na vyššie uvedený názor odvolacieho súdu ohľadne účelnosti právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka potom bolo dôvodné zrušiť aj výrok prvostupňového súdu ohľadne priznania náhrady trov konania žalovaným 1/ a 2/, zastúpených tým istým právnym zástupcom ako vedľajší účastník. V tomto kontexte potom jednoznačne možno konštatovať, že prvostupňový súd nemohol vyhodnotiť procesný úspech osobitne vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ a osobitne vo vzťahu k vedľajšiemu

účastníkovi tak, aby z napadnutého rozhodnutia bolo zrejmé, ktoré úkony právneho zástupcu vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ a ktoré vo vzťahu k vedľajšiemu účastníkovi boli účelné z hľadiska priznania náhrady trov konania.

V ďalšom konaní sa okresný súd bude dôsledne zaoberať aplikáciou použitých ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, ako aj vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z. z. tak, aby bol rešpektovaný vyslovený právny názor odvolacieho súdu a dostatočne zrejmé, ktoré konkrétne normy aplikoval na prejednávaný prípad. Následne vyhodnotí všetky podstatné skutočnosti a zdôvodní, ktoré skutočnosti považoval za preukázané, z akých záverov vychádzal a ako ich procesne a právne vyhodnotil. Závery, ktoré prijal, primerane vysvetlí tak, aby z odôvodnenia napadnutého uznesenia nevyplývala jednostrannosť a ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

V novom rozhodnutí okresný súd rozhodne v rámci rozhodovania o náhrade trov konania i o náhrade trov, ktoré vznikli účastníkom konania v súvislosti s odvolacím konaním.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Žiline pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku riadny opravný prostriedok prípustný nie je.